

4. De dromer

DOELSTELLINGEN

- De kinderen maken kennis met Jozef als 'dromer' en horen hoe zijn dromen in duigen lijken te vallen.
- De kinderen leren dat mensen mogen blijven werken aan hun goede dromen voor de wereld, omdat God in mensen gelooft en met mensen geschiedenis wil maken.
- De kinderen denken na over goede dromen waarvoor mensen zich mogen blijven inzetten, ook al lukt het vaak niet goed om die dromen werkelijkheid te laten worden.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Deze bijeenkomst gaat over de Bijbelse verhalencyclus over Jozef. In Genesis 37: 1-11, het begin van de cyclus, wordt de relatie tussen Jozef, zijn broers en hun vader uiteengezet. Jozef is het lievelingetje van vader en de oudere broers zijn jaloers op hem. Hij is verwend met een dure mantel en hij heeft vreemde dromen waarin hij zelf figureert als degene voor wie zijn familie moet buigen. Als de kans zich voordoet, gooien zijn broers Jozef in een put met de bedoeling hem later te doden. Maar er komt een karavaan langs en de broers besluiten om Jozef niet te doden maar te verkopen. Zo gaat Jozef als slaaf op weg naar Egypte.

Het boek Genesis vertelt ons hoe God door mensen heen aan Zijn plan werkt. Met Abraham begint Gods plan met het volk Israël. God sluit met Abraham een verbond: Hij zal Israël tot een groot volk maken en het een eigen land geven om te wonen. God heeft dit verbond niet zómaar gesloten; Hij houdt zich er ook aan. God bevestigt dit verbond met Isaak en Jakob, de zoon en kleinzoon van Abraham. Als rode draad in het Oude Testament is te lezen hoe het volk Israël er moeite mee heeft om God te blijven dienen en het verbond met Hem trouw te blijven. God daarentegen geeft niet op. Als Zijn volk is afgedwaald, roept God het steeds weer op om Hem trouw te blijven.

Ook in het verhaal over Jozef is God aan het werk. God keert de jaloezie van de broers ten goede, zodat Jozef in Egypte kan uitgroeien tot een machtig man. Elke tegenslag die Jozef moet incasseren, blijkt uiteindelijk door God ten goede te worden gekeerd. In Egypte komt Jozef in de gevangenis terecht. Daar ontmoet hij de schenker en de bakker van de farao. Jozef redt de schenker van de dood door diens droom uit te leggen en zo te laten zien dat de schenker niet schuldig is aan een vergrijp tegenover de farao, waar hij en de bakker van worden beschuldigd. Als ook de farao zijn dromen uitgelegd wil hebben, denkt de schenker aan Jozef. En zo komt Jozef aan het hof van de farao. Hij legt naar tevredenheid de dromen van de farao uit en wordt daardoor uiteindelijk onderkoning. De farao ziet dat Jozef een man met visie is, die zijn volk kan redden van de dreigende hongersnood waarvoor de farao in zijn dromen is gewaarschuwd. Jozef redt vervolgens Egypte, de omliggende volkeren en ook zijn eigen familie.

Jozef wordt door zijn broers als 'dromer' gezien, een jongetje met een iets te grote fantasie. De tegenslagen die op Jozefs pad komen, maken dat hij al snel weer met beide benen in de werkelijkheid terechtkomt. Hoewel we in het verhaal niet veel kunnen lezen over Jozefs emoties, moet hij zich door al die tegenslagen vaak moedeloos en ellendig hebben gevoeld (God, waarom overkomt mij dit nu weer, heb ik al niet genoeg meegemaakt?). Toch laat Jozef het hoofd niet hangen. Hij maakt zich in elke situatie nuttig en geliefd. Misschien heeft hij steeds geweten dat een mens mag blijven dromen, ook als deze dromen worden doorkruist door tegenslagen en zelfs als het lijkt alsof de dromen nooit werkelijkheid zullen worden. Gezegend door God kan Jozef zichzelf in elke situatie redden. Misschien heeft Jozef juist uit zijn dromen steeds weer hoop kunnen putten. Had hij wellicht door wie de Afzender was? Wij weten dat God recht heeft gemaakt wat krom was in Jozefs leven. Jozef werd een 'broodheer' voor de hele wereld. Dat mag ook ons hoop geven als we in put zitten en dromen uitgesloten lijkt. God wil geschiedenis maken met ieder mens, ook met ons.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door en lees de verhalencyclus over Jozef (Genesis 37-50, of eventueel uit een kinderbijbel). Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen. Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken:

- Jozefs dromen zijn niet zomaar fantasiedromen. Ze worden uiteindelijk werkelijkheid. Heb jij zelf weleens dromen gehad die zijn uitgekomen? Zo ja, hoe heb je dat toen ervaren?
- Van welke toekomstdromen of levensdromen hoop je dat ze ooit nog eens gaan uitkomen?
- In Bijbelverhalen is het vaak duidelijk wanneer God geschiedenis maakt met mensen, maar in ons eigen leven is dat vaak een stuk moeilijker te duiden. Hoe zie jij Gods werk in deze wereld? Is Hij actief of houdt Hij zich meer op de achtergrond (of ligt het ergens daartussenin)?
- Heb je in je eigen leven weleens Gods werking ervaren? Zo ja, wist je op dat moment dat God aan het werk was en hoe kijk je er achteraf op terug?
- Wat zou je met de kinderen kunnen en willen delen over dit onderwerp?

Praktische voorbereiding

Vraag de kinderen zo mogelijk of zij van tevoren thuis met hun ouders of verzorgers de verhalen over Jozef willen lezen (uit de Bijbel of uit een kinderbijbel).

Zoek op internet, bijvoorbeeld via YouTube, een filmfragment van het lied *Laat je droom bestaan* uit de musical *JOSEPH*. Kies een aansprekende versie van het lied.

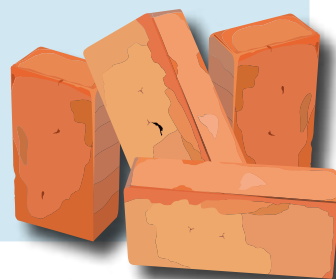
BENODIGDHEDEN

Vooraf

Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Kopieën van alle werkbladen voor alle kinderen;
- Apparatuur om het filmfragment te kunnen afspelen (bijvoorbeeld een laptop met internetaansluiting en een beamer met scherm);
- Voor ieder kind een bijbel (NBV);
- Kleurpotloden of viltstiften;
- Versiermaterialen zoals zilverpapier en crêpepapier (zie *Verwerking*);
- Een grote kaars en iets om deze mee aan te steken;
- Voor ieder kind een waxinelichtje.

PROGRAMMA

5 minuten

Opening

Heet de kinderen van harte welkom. Laat de kinderen in een kring op de grond komen zitten en hun ogen sluiten. Het is niet erg als dat wat hilariteit veroorzaakt. Vraag hun dan om even stil te zijn en terug te denken aan de laatste mooie of leuke droom die ze hebben gehad. Vraag hun dan om te bedenken welke twee kleuren er vooral voorkwamen in die droom. Dit is een wat aparte vraag. Geef zo nodig een voorbeeld: je had een mooie droom waarin je op een grasveld lag en naar de lucht keek; de twee kleuren uit die droom waren dus groen en blauw. Laat de kinderen even rustig nadenken. Vraag hun dan om hun ogen weer open te doen en de twee kleuren van hun droom te noemen. Geef aan dat ze die twee kleuren moeten onthouden.

10 minuten

Verkenning

Vertel de kinderen dat deze bijeenkomst over Jozef zal gaan. Jozef zou je ook 'de dromer' kunnen noemen. Hij droomde wat af tijdens zijn leven. Vraag de kinderen of zij veel dromen. Aan welke droom hebben ze tijdens de *Opening* gedacht? Wat vinden ze ervan dat mensen dromen? Is dromen altijd leuk? Hebben de kinderen weleens meegemaakt dat een droom uitkwam? Sta kort stil bij deze vragen, maar ga nog niet in op de verhalen over Jozef en zijn dromen. Vertel ook iets over je eigen dromen.

20 minuten

Verdieping

Vertel dat het leven van Jozef de dromer zo bekend is geworden, dat er zelfs een musical over is gemaakt. Deel kopieën uit van werkblad 4.1. Luister samen naar het lied *Laat je droom bestaan* uit de musical. Sta kort stil bij het lied. Vraag de kinderen wat ze ervan vinden. Kunnen ze uit het lied opmaken hoe Jozef dacht over zijn eigen dromen?

Deel bijbels uit en lees samen Genesis 37: 1-28. Laat de kinderen om beurten een vers lezen. Geef aan dat dit Bijbelgedeelte gaat over de dromen waarover Jozef zingt in de musical. Vraag de kinderen of ze kunnen uitleggen wat deze dromen betekenen. Jozefs dromen laten zien dat hij iets belangrijks gaat doen. Zelfs de zon, de maan en de sterren buigen voor Jozef. Wat zouden de kinderen denken als zij zelf iets droomden? Zou Jozef het zelf helemaal hebben begrepen? Zouden de kinderen het op dezelfde toon vertellen als Jozef? Kunnen ze zich voorstellen dat de broers van Jozef jaloers waren?

Vraag de kinderen of ze weten hoe het is afgelopen met Jozef. Jozef is uiteindelijk onderkoning geworden van Egypte. In dat land komt Jozef eerst in de gevangenis terecht. Daar ontmoet hij de schenker en de bakker van de farao. Jozef redt de schenker van de dood door zijn droom uit te leggen en zo te laten zien dat de schenker onschuldig is. Als ook de farao zijn dromen uitgelegd wil hebben, denkt de schenker aan Jozef. En zo komt Jozef aan het hof van de farao. Hij legt de dromen van de farao uit en wordt uiteindelijk onderkoning. De farao heeft namelijk door dat Jozef niet alleen dromen heeft en deze kan uitleggen, maar dat Jozef ook ziet hoe hij zijn volk kan redden. De farao is namelijk in een droom gewaarschuwd voor een dreigende hongersnood. Jozef ziet het; andere mensen niet. Jozef redt Egypte en de omliggende volkeren. Ook redt hij zijn eigen familie.

Vertel dat Jozef als jonge jongen ziet hoe zijn dromen in duigen vallen. Maar ondanks alle tegenslag blijft hij erop vertrouwen dat het uiteindelijk goed komt en dat zijn dromen geen bedrog zijn. Hij blijft erin geloven, omdat God in hem blijft geloven.

20 minuten

Verwerking

Deel kopieën van werkblad 4.2 uit. Geef aan dat hier de mantel op staat die Jozef als jonge jongen van zijn vader kreeg. De mantel was heel kleurig, net zo kleurig als de wereld waarover veel mensen dromen en waarin alles goed en mooi is - precies zoals God het ooit heeft bedoeld.

Vraag de kinderen wat voor groepen mensen werken aan een mooie, goede wereld. Wat voor groepen mensen zien zo'n wereld voor zich en blijven daarvan dromen, ondanks dat zij (net als Jozef) te maken krijgen met tegenslag? Geef zo nodig enkele voorbeelden: dokters die mensen in oorlogslanden helpen, mensen die zich inzetten voor het milieu of voor de rechten van andere mensen, mensen die zich druk maken over de slechte omstandigheden van dieren in de bio-industrie, enzovoort. Laat de kinderen hun antwoorden onder de mantel schrijven, in de twee kleuren van hun mooie droom (zie *Opening*). Het is de bedoeling dat ze met de ene kleur de groep mensen opschrijven (bijvoorbeeld: 'mensen die werken voor Amnesty International') en daaronder met de andere kleur wat deze mensen doen (bijvoorbeeld: 'mensen helpen die oneerlijk gevangen zitten').

Laat de kinderen daarna de mantel inkleuren of versieren, bijvoorbeeld met zilverpapier of crêpepapier. Laat hen ondertussen vertellen wat zij hebben opgeschreven. Vraag of zij zelf ook dromen hebben waar God in zou kunnen geloven en waarbij Hij zou willen helpen om ze werkelijkheid te maken. Geef zo mogelijk een voorbeeld uit je eigen leven: wat voor dromen heb jij en heb je daarin iets gemerkt van de manier waarop God zich daarmee verbond?

5 minuten

Afsluiting

Zet de grote kaars op tafel en geef ieder kind een waxinelichtje. Steek de grote kaars aan. Vraag de kinderen om daaraan hun waxinelichtjes aan te steken voor de groep mensen die ze hebben genoemd tijdens de *Verwerking*. Ze mogen hun lichtjes bij de grote kaars zetten.

Luister samen nog een keer naar het lied *Laat je droom bestaan*. Blaas daarna samen de waxinelichtjes en de grote kaars uit. Moedig de kinderen aan om de vragen onder aan werkblad 4.2 te bespreken met hun ouders of verzorgers.

Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en hun inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 1 – Lied van Jozef
2. Werkblad 2 – De dromenmantel

Werkblad 4.1 – Lied van Jozef

LAAT JE DROOM BESTAAN

Met ogen dicht heb ik gekeken,
zag de wolken breken en het licht ging aan.

Ik wist geen weg, maar iemand riep toch
en de wereld sliep nog. Laat je droom bestaan.

Ik droeg mijn jas, de kleuren gloeiden
en bloemen bloeiden op de bleke maan.

Toen kwam de zon, nog half verborgen.
Zo begon de morgen. Laat je droom bestaan.

Een donderslag, een bliksemschicht,
mijn gouden jas vloog uit het zicht.

De kleuren werden vaag en donker
en ik was alleen.

Mag ik terug, naar lang geleden,
naar een ander heden. Ik heb ver te gaan.

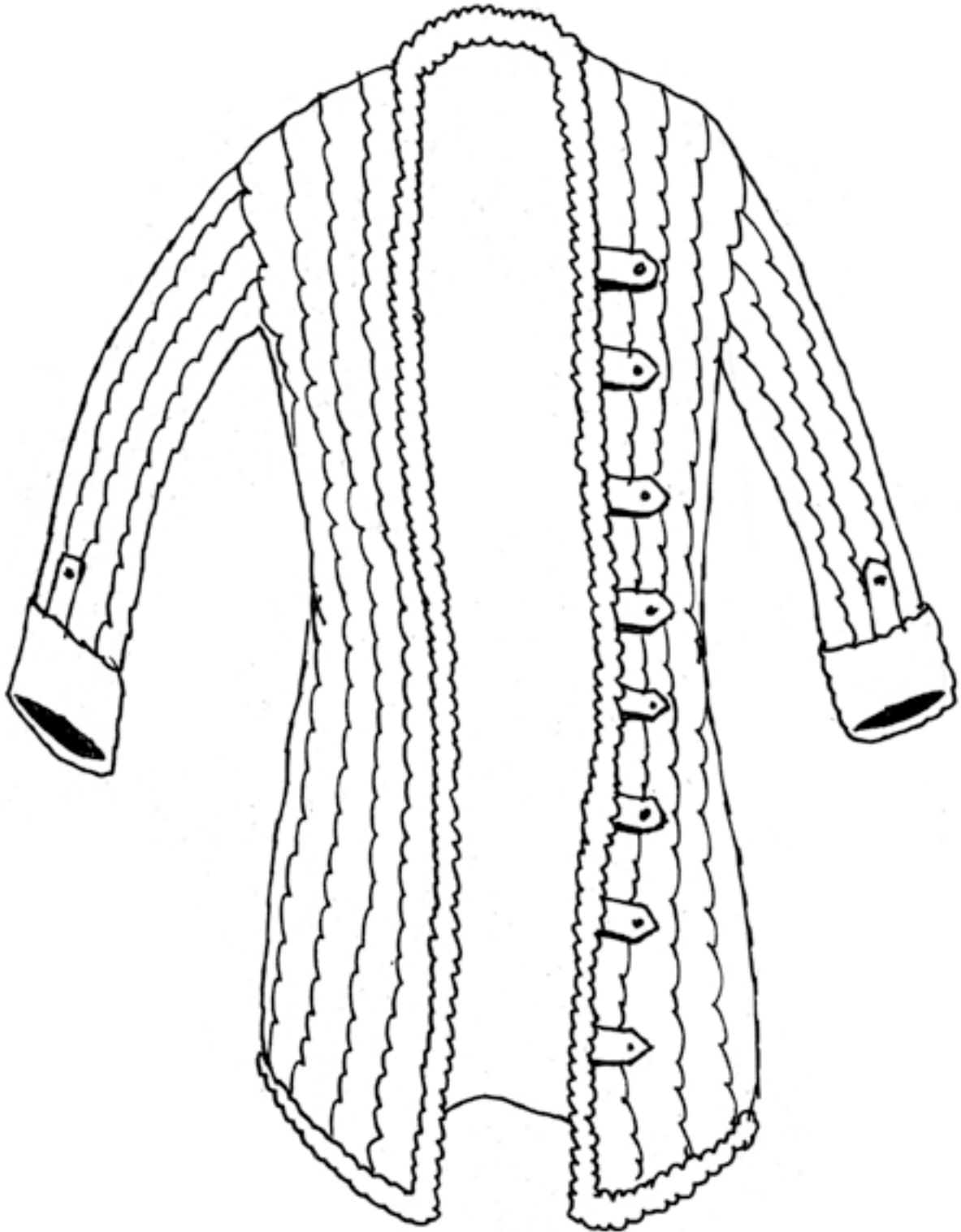
De wereld wacht, en 't licht zal doven.
Maar ik blijf geloven. Laat je droom bestaan.

Geef mij mijn toverjas,
Mijn toverdromenjas.

Tim Rice

(Vertaald door: Martine Bijl)

Werkblad 4.2 – De dromenmantel

VRAGEN VOOR JE OUDERS OF VERZORGERS

1. Wat voor dromen hebben jullie?
2. Hoe hebben jullie gemerkt dat God zich met die dromen verbond, dat God geschiedenis met jullie wilde maken?